

STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA A STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ, KAPLICE

Pohorská 86, Kaplice / Linecká 368, Kaplice

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

ŠKOLNÍ ROK 2022/2023

Obsah

Základní údaje o škole.....	3
1. OBECNÝ ÚVOD.....	4
2. ŠKOLA A JEJÍ CHARAKTERISTIKA.....	4
Cíle středního vzdělávání.....	4
Organizace středního vzdělávání.....	5
Velikost školy.....	5
Charakteristika pedagogického sboru.....	6
3. STRATEGIE PŘÍPRAVY MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU.....	6
Analýza problematiky na škole.....	7
Spolupráce s rodiči a jinými subjekty.....	7
Garant programu a spolupracovníci.....	8
4. CÍLE MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU NA ŠKOLE.....	8
Rozvoj kompetencí žáků.....	8
Dlouhodobý cíl.....	9
Krátkodobý cíl.....	9
5. METODY REALIZACE MPP NA ŠKOLE.....	10
Vztah učitel – žák.....	10
Skupinová práce.....	10
Předpokládané činnosti.....	10
Garanti programu.....	12
Metodika prevence.....	13
6. PREVENCE – ZÁKLADNÍ POJMY.....	14
7. CHARAKTERISTIKA CÍLOVÉ SKUPINY.....	15
Žáci.....	15
Učitelé.....	15
Třídní učitel (ve vztahu k primární prevenci).....	16
Rodiče.....	16
PŘÍLOHY.....	16
Příloha č. 1 Školní a klasifikační řád.....	16
Příloha č. 2 Adresář organizací zabývajících se prevencí.....	17
Příloha č. 3 Jak postupovat krok za krokem při odhalování a řešení šikany ve škole.....	18
Příloha č. 4 Co dělat když.....	21

Základní údaje o škole

Název školy

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Kaplice

Adresa

Pohorská 86 (SOU), Linecká 368 (SOŠ), 382 41 Kaplice

IČ: 750 500 81

RED-IZO: 651016029

IZO: 107 830 281

Zřizovatel

Jihočeský kraj

Adresa: U zimního stadionu 1952/2, 370 76 České Budějovice

IČ: 708 906 50

kontakty web: www.kraj-jihocesky.cz

Telefon: +420 386 720 835

e-mail: brablecova@kraj-jihocesky.cz

Ředitelka školy

PhDr. Lovčí Zdeňka

Pohorská 86, 382 41 Kaplice

Telefon: +420 725 874 782

e-mail: lovci@geukaplice.cz

Zástupce statutárního orgánu, zástupkyně ředitelky pro SOŠ, výchovná poradkyně

Mgr. Jana Kopúnová

Linecká 368, 382 41 Kaplice

Telefon: +420 387 202 256

e-mail: kopunova@geukaplice.cz

Školní metodik prevence

Mgr. Ilona Straková

Telefon: +420 774 844 111

e-mail: strakova@geukaplice.cz

Další kontakty na webu školy

web: www.geukaplice.cz

1. OBECNÝ ÚVOD

K základním kritériím fungování školy patří zdravé a pozitivní školní klima, které podporuje učení každého žáka. Škola je vstřícné a bezpečné místo pro žáky, jejich rodiče, pedagogy a všechny zaměstnance školy.

Základní potřeby a dovednosti člověka jsou schopnosti komunikace, týmové spolupráce, dostatek sebedůvěry a dobrá odolnost vůči stresu. Někteří mladí lidé se neumějí vyrovnat s osobními a školními problémy, s různými zátěžovými situacemi. Často potom sáhnou k drogám, alkoholu, záškoláctví či vandalismu.

Minimální preventivní program vychází z metodických pokynů MŠMT v souladu s § 29 odst. 1 a § 30 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb. a Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže. Dokument MŠMT č. j.: 21291/2010-28, který do prevence rizikového chování u dětí a mládeže ve školách a školních zařízeních zařazuje konzumaci drog, včetně alkoholu, kouření, poruchy příjmu potravy, záškoláctví, šikanování, kyberšikanu, extremismus, rasismus, intoleranci, krádeže ad.

Cílem minimálního preventivního programu je, ve spolupráci s rodiči, formovat takovou osobnost studenta, která je s ohledem na svůj věk, schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji a ptát se na ni. Formovat osobnost, která si bude vážit svého zdraví, bude umět nakládat se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti mladého člověka schopného zodpovědně přistupovat ke každodenním problémům a imunního vůči manipulátorství.

2. ŠKOLA A JEJÍ CHARAKTERISTIKA

Hlavní účel a předmět činnosti školy je vymezen § 57 zákona č. 561/2004 Sb., prováděcími předpisy, rámcovými vzdělávacími programy pro příslušný obor vzdělávání a školními vzdělávacími programy.

Cíle středního vzdělávání

§ 57 zákona č. 561/2004 Sb.

(1) Střední vzdělávání rozvíjí vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty získané v základním vzdělávání důležité pro osobní rozvoj jedince. Poskytuje žákům obsahově širší všeobecné vzdělání nebo odborné vzdělání spojené se všeobecným vzděláním a upevňuje jejich hodnotovou orientaci. Střední vzdělávání dále vytváří předpoklady pro plnoprávný osobní a občanský život, samostatné získávání informací a celoživotní učení, pokračování v navazujícím vzdělávání a přípravu pro výkon povolání nebo pracovní činnosti.

(2) Při vytváření předpokladů pro výkon povolání nebo pracovní činnosti školy vyvinou úsilí spolupracovat se zaměstnavateli, je-li to s ohledem na obor vzdělání vhodné a možné, zejména tím, že

a) se zaměstnavateli projednávají školní vzdělávací programy,

b) zaměstnavatele zapojí do tvorby koncepčních záměrů rozvoje školy,

- c) zabezpečují, aby se praktické vyučování uskutečňovalo v souladu s tímto zákonem v části také na pracovištích fyzických nebo právnických osob, které mají oprávnění k činnosti související s daným oborem vzdělání,
- d) umožňují účast odborníka z praxe v rámci teoretické odborné přípravy ve škole,
- e) umožňují účast odborníka z praxe u profilové části maturitní zkoušky,
- f) zabezpečují ve spolupráci se zaměstnavateli další vzdělávání a stáže pedagogických pracovníků teoretického i praktického vyučování u zaměstnavatelů.

(3) Ředitel školy může vytvořit poradní sbor ze zaměstnavatelů za účelem spolupráce se zaměstnavateli podle odstavce 2.

Organizace středního vzdělávání

§ 65 zákona č. 561/2004 Sb.

(1) Vzdělávání ve střední škole se člení na teoretické a praktické vyučování a výchovu mimo vyučování, praktické vyučování se člení na odborný výcvik, cvičení, učební praxi a odbornou nebo uměleckou praxi a sportovní přípravu, a to podle jednotlivých oborů vzdělání. Odborná nebo umělecká praxe a sportovní příprava může být uskutečňována i v období školních prázdnin po dobu stanovenou rámcovým vzdělávacím programem.

(2) Praktické vyučování se uskutečňuje ve školách a školských zařízeních nebo na pracovištích fyzických nebo právnických osob, které mají oprávnění k činnosti související s daným oborem vzdělání a uzavřely se školou smlouvu o obsahu a rozsahu praktického vyučování a podmínkách pro jeho konání.

(3) Na žáky se při praktickém vyučování vztahují ustanovení zákoníku práce, která upravují pracovní dobu, bezpečnost a ochranu zdraví při práci, péči o zaměstnance a pracovní podmínky žen a mladistvých, a další předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.

Velikost školy

Škola vznikla 1. ledna 2006 jako důsledek optimalizace sítě škol splynutím Obchodní akademie a Gymnázia, Kaplice, Linecká 368, Středního odborného učiliště, Kaplice, Pohorská 86 a Střediska praktického vyučování, Kaplice, Náměstí 41.

Od 1. 9. 2019 došlo ke změně názvu školy na Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Kaplice v důsledku neotevření studijního oboru gymnázium a plánované změny skladby studijních oborů, od 1. 9. 2020 otevřen dvouletý nástavbový obor Bezpečnostní služby.

Maturitní obory:

63-41-M/02 Obchodní akademie

Nástavbový obor:

68-42-L/51 Bezpečnostní služby

Učební obory:

41-55-H/01 Opravář zemědělských strojů

23-68-H/01 Mechanik opravář motorových vozidel

23-51-H/01 Strojní mechanik

65-51-H/01 Kuchař–číšník

66-53-H/01 Operátor skladování logistik

Ředitelství školy sídlí na adrese Pohorská 86, 382 41 Kaplice.

Charakteristika pedagogického sboru

Na škole pracuje celkem 47 pedagogických pracovníků, z toho 31 učitelů všeobecně vzdělávacích a odborných předmětů, 9 učitelů odborného výcviku, 4 asistenti pedagogů a 3 vychovatelé.

Na škole působí pověřená výchovná poradkyně Mgr. Jana Kopúnová, školní metodička prevence Mgr. Ilona Straková, zástupkyně pro komunikaci s OSPOD a kurátory Ing. Marta Caisová, koordinátor IKT Martin Smutný a metodik EVVO Ing. Jitka Lejsková.

Výchovná komise školy: ředitelka školy PhDr. Zdeňka Lovčí, zástupkyně statutárního orgánu a výchovná poradkyně Mgr. Jana Kopúnová, metodička prevence Mgr. Ilona Straková a zástupkyně pro komunikaci s OSPOD a kurátory Ing. Marta Caisová.

Dále na škole funguje poradenské pracoviště ve složení: vedoucí školního poradenského pracoviště a koordinátorka studijních záležitostí Ing. Marta Caisová, výchovný poradce a kariérový poradce Mgr. Jana Kopúnová, školní metodik prevence Mgr. Ilona Straková, koordinátorka spolupráce s OSPOD Ing. Marta Caisová.

Všichni učitelé se průběžně vzdělávají v rámci programů akreditovaných MŠMT ČR, absolvují odborné kurzy a školení cílené na zaměření vyučovaných předmětů a také na pedagogické znalosti a dovednosti, kvalitu vzdělávání a vlastní profesní rozvoj.

3. STRATEGIE PŘÍPRAVY MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU

Minimální preventivní program je na škole realizován od roku 1998. Je nedílnou součástí školního vzdělávacího programu a vychází ze školní strategie primární prevence, jejímž hlavním cílem je vytvoření a udržení optimálního sociálního klimatu ve škole. Na jeho tvorbě a realizaci se nepodílí jen celý pedagogický sbor, ale i rodiče, odborníci a další instituce, které se zabývají prevencí sociálně patologických jevů. Koordinaci tvorby a vyhodnocení realizace zajišťuje školní metodik prevence. Na základě výsledku evaluace je Minimální preventivní program SOŠ a SOU Kaplice každý rok aktualizován a přizpůsoben současnému stavu a potřebám školy.

Minimální preventivní program (dále jen MPP) naší školy je zaměřen na předcházení jevů, které by mohly negativně ovlivnit průběh výuky na škole. Konkrétně se jedná o kouření tabákových výrobků, záškoláctví, zneužívání měkkých drog a alkoholu, drobné krádeže, násilí, agresivitu, šikanu, kyberšikanu, xenofobii a rasismus. Přitom se snažíme věnovat pozornost i problémům, které se vyskytují v malé míře. Klademe

důraz na co nejkomplexnější rozsah. Věnujeme se i zdánlivě bezvýznamným signálům narušení výuky tak, abychom případné problémy mohli řešit již v jejich zárodku a nenechali je vyrůst do větších rozměrů.

Analýza problematiky na škole

Cílovou skupinou jsou všichni žáci školy. Cílem preventivních intervencí je boj proti zneužívání návykových látek, rozvíjení osobních kvalit žáků, vytvoření prostoru pro smysluplné využívání volného času, výchova k zodpovědnosti za své zdraví a zdravý životní styl a snížení výskytu sociálně patologických jevů v chování žáků.

Na základě individuálních pohovorů s žáky, předpokládaných životních stylů, způsobu uvažování žáků a stále větší míře pohybu žáků v kyberprostoru a virtuálním počítačovém světě, zásahu do životů nás všech pandemie koronaviru je důležité se zaměřit na nově přicházející žáky, sledovat klima jednotlivých tříd, kolektivů a celkové atmosféry a klima na škole.

Největší problémy jsou:

- záškoláctví,
- šikana a kyberšikana,
- vulgární vyjadřování a chování žáků,
- nejvíce zneužívaná legální droga – tabák,
- konzumace alkoholických nápojů,
- drogy z konopí,
- rasismus,
- špatné stravovací návyky a s tím související poruchy příjmu potravy (obezita, anorexie,...).

Osvědčuje se:

- dobrá práce třídního učitele a celého pedagogického sboru,
- individuální pohovory s žáky,
- spolupráce s rodiči,
- adaptační a stmelovací kurzy a následné akce s organizacemi zaměřenými na prevenci,
- mimoškolní aktivity.

K analýze patří následující informace:

Materiál ve škole – DVD, knihy, časopisy, letáky ad.

Prevence – metodické materiály, dotazníky a jejich výsledky.

Aktivity pro pedagogy – školení, semináře na aktuální témata např. šikana, kyberšikana, jak postupovat při podezření, že je žák pod vlivem návykové látky, základní znalost první pomoci ad.

Aktivity pro rodiče – informace, konzultace.

Spolupráce s organizacemi – besedy a školení.

Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Při škole je podle zákona zřízena Školská rada, která má 6 členů. Rodiče žáků založili Spolek rodičů při SOŠ a SOU Kaplice, který spolupracuje s vedením školy a pomáhá škole svými dary.

V rámci prevence sociálně patologických jevů škola spolupracuje s řadou odborníků – Policie České republiky, Městská policie Kaplice, Pedagogicko-psychologická poradna v Českém Krumlově, Centrum

pro pomoc dětem a mládeži o.p.s. Český Krumlov, Společnost AIDS pomoc, Společnost pro plánování rodiny a sexuální výchovu v Praze, protidrogový koordinátor pro město Kaplice, Zdravotní ústav České Budějovice a další. V kulturní oblasti škola spolupracuje se Základní uměleckou školou Kaplice a s místním Kulturním informačním centrem.

Garant programu a spolupracovníci

Garantem Minimálního preventivního programu je ředitelka školy: PhDr. Lovčí Zdeňka.

Na programu spolupracují:

Metodik prevence:

Mgr. Ilona Straková

Zástupkyně statutárního orgánu a výchovná poradkyně:

Mgr. Jana Kopúnová

Zástupkyně pro komunikaci s OSPOD a kurátory:

Ing. Marta Caisová

Vedoucí učitel:

Vít Opelka

Na programu dále spolupracují:

Celý pedagogický sbor

Třídní učitelé

Mistři odborného výcviku

Policie České republiky

Městská policie Kaplice

MÚ Kaplice

Společnost pro plánování rodiny a sexuální výchovu v Praze

Protidrogový koordinátor pro město Kaplice

PPP Český Krumlov

CPDM Český Krumlov

DDM Český Krumlov

Spirála Český Krumlov

Zdravotní ústav, České Budějovice

VZP Český Krumlov

Lékaři

Prevent Strakonice

4. CÍLE MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU NA ŠKOLE

Základním principem strategie prevence sociálně patologických jevů je výchova mládeže ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a k celkovému rozvoji osobnosti.

Rozvoj kompetencí žáků

- sociálních dovedností (navazování zdravých vztahů s ostatními, umění týmové práce, konstruktivní řešení konfliktu, otevřená komunikace),
- pozitivní vnímání sebe sama,
- rozvoj osobnostních kvalit, které podporují zdravý rozvoj osobnosti (sebevědomí, altruismus, empatie, asertivita, vůle, přejímání nosných hodnot),
- rozvoj morálního vědomí a vědomí zodpovědnosti,

- cílený rozvoj v oblasti mediální výchovy.

Demokratické řízení, efektivní pravidla vzájemného soužití

- učení se respektování lidských práv, individuálních potřeb a odlišností jednotlivců,
- zapojení žáků do spoluvytváření pravidel vzájemného soužití ve škole,
- vedení žáka k přijetí osobní zodpovědnosti k daným právům a povinnostem.

Vytváření atmosféry vzájemnosti, důvěry, respektu a bezpečí ve škole.

Přístup k informacím a práce s informacemi

- umění používat různé informační zdroje, kriticky zhodnotit, porovnat informace,
- vytváření vlastního názoru, životního postoje,
- poznání základních lidských potřeb (fyzických, psychických, emočních).

Spolupráce

- celé školy, všech žáků, učitelů – důvěra ve vztahu žák – žák a učitel – žák,
- otevřená komunikace mezi školou a rodiči – otevřenost a důvěra ve vztahu učitel (škola) – rodič,
- spolupráce učitelů v rámci pedagogického týmu,
- propojení školy s dalšími institucemi (odborné pracoviště, organizace působící v oblasti primární prevence).

Dlouhodobý cíl

- eliminovat a snížit záškoláctví
- předcházet vzniku šikany a kyberšikany
- výchova ke zdravému životnímu stylu
- výchova ke správnému sociálnímu chování
- zvládání zátěžových situací
- snižování rizikových projevů chování
- formování postoje našich žáků k návykovým látkám
- snížit počet kuřáků a uživatelů alkoholu
- předcházet možnému experimentování s drogou, snížit tolerantní postoj žáků k marihuaně

Krátkodobý cíl

- zjišťování dobrého klimatu ve třídách
- programy k odmítání návykových látek
- aktivity zaměřené na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování

Ve škole funguje průběžná spolupráce mezi ředitelkou školy, výchovnou poradkyní, školním metodikem prevence, zástupkyní SOŠ, třídními učiteli, pedagogickým sborem a všemi zaměstnanci školy. Na škole funguje již zmiňovaná výchovná komise školy, která projednává výchovné problémy žáků, má za úkol řešit závažnější problémy chování a prospěchu při vzdělávání a činnostech souvisejících. V případě mimořádné situace je svolána v nejbližším možném termínu, schůzky iniciuje výchovná poradkyně na základě podnětů od třídního učitele či ostatních učitelů.

Při evaluaci školního roku 2021/2022 vyzvaly oblasti, kterým je nutné se věnovat. Jedná se především o záškoláctví, řešení šikany a kyberšikany mezi studenty, ale i nevhodné chování žáků směrem ke spolužákům a učitelům, dále potřebu budovat a posílit kvalitní vztahy mezi studenty navzájem a studenty a pedagogy, prohlubovat větší povědomí o vlivu médií a mobilních technologií na člověka. V rámci MPP pro tento školní rok 2022/2023 se spolu s celým pedagogickým sborem zaměříme na jmenované problémové oblasti, a to formou spolupráce žák/učitel/rodič a třídní učitel/metodik prevence/výchovný poradce/výchovná komise/vedení školy a dále formou různých školních i mimo školních aktivit.

Systematicky je nutné rozvíjet v žácích správné životní hodnoty a výchovou podporovat vztah ke svému vlastnímu zdraví. Pro rozvoj správného životního stylu je nutné působit v oblasti prevence sociálně patologických jevů. Je nezbytné nejen žáky otevřeně informovat o problematice patologických jevů ve společnosti, ale zejména se věnovat příčinám osvojování si negativních návyků a životních postojů. Cílem je také motivovat učitele k aktivnímu zapojení se do realizace programu ve svých hodinách a vzájemnému informování se o chování žáků. Nejdůležitější je práce třídních učitelů, kteří by měli vědět, jaký je stav v jejich třídě, jaké projevy rizikového chování se objevily, jak se zjistily a jak byly řešeny. Nutná je spolupráce s rodiči, se zákonnými zástupci žáků, ale i s odbornou veřejností.

Celý koncept MPP je v elektronické podobě na stránkách školy, s možností se k MPP vyjádřit a diskutovat o něm. Se základními rysy a myšlenkou jsou pedagogičtí pracovníci seznámeni na pedagogické radě.

Ve sborovně školy, Pohorská 86 a Linecká 368 je k dispozici všem pedagogickým i nepedagogickým pracovníkům školy dokumentace k primární prevenci, Školní preventivní strategie.

5. METODY REALIZACE MPP NA ŠKOLE

Vztah učitel – žák

Budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem. Žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Učitel se zajímá o žáka, podněcuje dialog. Učitel získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka. Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, metodikem prevence, výchovným poradcem atd. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.

Skupinová práce

Žáci velkou část vyučování spolupracují, ve dvojicích, ve skupinách, ve skupinách napříč třídami. Učitel věnuje pozornost spolupráci ve skupinách, podporuje naslouchání, zapojení všech členů skupiny, reflektuje s žáky skupinovou práci a podporuje tak rozvoj kompetencí týmové práce, řešení konfliktu (učitel podporuje odpovědnost žáka za řešení konfliktu), kompetence sociální interakce. Žáci se učí vést diskuzi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku. Jednou z možností je například vedení komunitního kruhu, ve kterém má každý právo diskutovat na základě pravidel diskuse, sdílet své pocity, obavy, radosti, zážitky, podněty k životu třídy, klást otázky.

Předpokládané činnosti

- a) MPP ve výuce jednotlivých předmětů:

Český jazyk a literatura	sociálně patologické jevy v četbě, rozbor textů, volné zařazování témat do hodin slohu, zapojení studentů do literárních soutěží, kulturní akce dle nabídky.
Německý jazyk	využití volného času v mluvnických projevech, sociálně patologické jevy v konverzačních cvičeních.
Anglický jazyk	využití volného času v mluvnických projevech, zdravý životní styl, rizika drog, rozbor článků v časopisech.
Tělesná výchova	neformální debaty o šikaně, přínos sportu, využití volného času.
Základy přírodních věd	léčiva a drogy, nebezpečí návyku, ochrana zdraví při práci s chemikáliemi, drogy a léčiva – zneužívání, chemické pochody.
Dopravně turistický zeměpis	život různých kultur, rasismus, xenofobie, zeměpisná olympiáda v rámci volnočasových aktivit.
Informační technologie	využívání internetu při vyhledávání podkladů k daným tématům (poradny, příslušná literatura).
Základy společenských věd	prevence drog, šikana, prevence xenofobie, rasismu, národní nesnášenlivosti, patologické jevy ve společnosti formou diskuse a videoprogramů, projekty, besedy, exkurze, videoprojekce.
Občanská nauka	prevence drog, šikana, patologické jevy ve společnosti formou diskuse a videoprogramů, projekty, besedy, exkurze, videoprojekce.
Kriminologie a kriminalistika	příklady patologických jevů ve společnosti z praxe a jejich řešení.

Škola nabízí zdarma žákům doučování ve vybraných předmětech, především pro končící ročníky.

b) Jednotlivé výukové celky jsou podpořeny následnými aktivitami:

- adaptační kurz 1. ročníků, stmelovací kurz 2. ročníků, exkurze, zájezdy, školní výlety
- besedy se zástupci policie ČR
- propagace zdravého životního stylu
- turistické a jiné sportovní kurzy
- přednášky se zaměřením na prevenci v průběhu roku dle aktuální nabídky
- zahraniční spolupráce v rámci projektu ERASMUS +
- účast na aktuálních soutěžích např. literární
- pořádání školních kol soutěží v odborných dovednostech žáků, zapojování žáků do soutěží v rámci jednotlivých předmětů.

c) Učitelé, učitelé odborného výcviku, vychovatelky a vedoucí pracovníci školy se snaží se žáky komunikovat a spolupracovat nad rámec svých povinností, snaží se je vést k pozitivnímu myšlení.

Součástí této aktivity jsou jednodenní či vícedenní turistická a poznávací soustředění, sportovní soutěže v rámci školy, výlety v rámci tříd a další.

d) Pedagogičtí pracovníci se účastní přednášek a besed pro pedagogické pracovníky organizovaných školou

- vybraní učitelé a učitelé OV se účastní vybraných kurzů,

- třídní učitelé aktivně spolupracují se školním metodikem prevence a výchovným poradcem.

e) Preventivní aktivity školy se opírají o spolupráci s rodiči a domovem mládeže, dále jsou konzultovány s vedením školy, s PPP v Českém Krumlově.

f) Významnou součástí MPP jsou dvě volně dostupné schránky důvěry, první je umístěna na SOŠ Linecká 368 a druhá na SOU Pohorská 86. Schránku důvěry v pravidelných intervalech (2x týdně) kontroluje a zhodnocuje školní metodik prevence a výchovná poradkyně. Dále na škole funguje elektronická schránka důvěry, kontroluje a zhodnocuje školní metodik prevence.

g) Zjištění, která z evaluace vyplynou, musí být s minimálním časovým prodloužením interpretována a využita. Hlavním výstupem jsou komplexní poznatky a jejich promítnutí do další prevence.

Garanti programu

Na realizaci MPP se podílí tito zaměstnanci školy:

ředitelka školy:

PhDr. Lovčí Zdeňka

Zástupkyně statutárního orgánu a výchovná poradkyně:

Mgr. Jana Kopúnová

Školní metodik prevence:

Mgr. Ilona Straková

Zástupkyně pro komunikaci s OSPOD a kurátory:

Ing. Marta Caisová

Třídní učitelé/zastupující třídní učitelé:

OA1 – Bc. Tomáš Mazák/Ing. Jitka Lejsková

OA2 – Mgr. Soňa Králová/ Bc. Tomáš Mazák

OA3 – Ing. Jana Návarová/Mgr. Soňa Králová

OA4 – Ing. Jitka Lejsková/Ing. Jana Návarová

BS1 – Mgr. Martina Cáblová Mgr. Jana Kopúnová

BS2 – PhDr. Sofie Faktorová/Mgr. Tomáš Beránek

BS1 dálkově – Mgr. Jana Kopúnová/ Mgr. Soňa Králová

BS2 dálkově – Mgr. Jana Kopúnová/PhDr. Sofie Faktorová

1.MZ (1.MO, 1.OZS, 1.SM) – Martin Smutný/Mgr. Jiří Drdák

2.MZ (2.MO, 2.OZS, 2.SM) – Ing. Barbora Znoj Novotná/Ing. Marta Caisová

3.MZ (3.MO, 3.OZS) – Ing. Marta Caisová/Mgr. Jiří Drdák

1.KO (1.KČ, 1.OS) – Bc. Nikola Měšťanová/Petra Gůlsoy, DiS.

2.KO (2. KČ, 2.OS) – Petra Gůlsoy, DiS./ Bc. Nikola Měšťanová

3. KČ – Ing. Marta Caisová/ Mgr. Ilona Straková

Náplň práce garantů v oblasti prevence

- vytipování možných problémových žáků (sociálně slabé rodiny, dysfunkční rodiny, cizinci),

- věnování zvýšené pozornosti žáků s problémovým chováním a signálů prvních známek užívání návykových látek,
- sledování vztahů ve třídě, pracovním kolektivu, začleňování problémových žáků do kolektivu,
- udržování a podpora komunikace, týmové spolupráce a přátelské atmosféry ve třídě,
- spolupráce s metodikem primární prevence, výchovnou poradkyní a vedením školy.

Koordinace prevence na škole

Minimální preventivní program zpracovává školní metodik prevence pověřený ředitelem školy. Program je realizován ve spolupráci s pedagogickými pracovníky školy při vyučování a na odborném výcviku. Úzká spolupráce výchovné komise, pedagogického sboru školy a všech zaměstnanců školy je nezbytné k proniknutí do klima tříd a celkového klima školy. Zmapování mezilidských vztahů napomáhá především ke snazší orientaci v sociálním klimatu školy, což usnadňuje preventivní a poradenskou činnost.

Důležitou úlohu rovněž hraje i navázání úzkých vztahů s veřejnými institucemi a občanskými sdruženími, které se zabývají aktivitami v oblasti prevence a mohou žákům poskytnout mnohdy jiný pohled na realitu a tím napomáhat k vytváření jejich zdravého životního stylu. MPP garantuje ředitelství školy.

Metodika prevence

ročník	SOU	SOŠ
1.	<ul style="list-style-type: none"> • adaptační kurz s třídním učitelem a MP (1-2 dny) • charitativní akce (projekt Krokus, Sněhuláci pro Afriku...) • v rámci předmětu ZEK, ZZV – Uklidme svět, uklidme Česko • přednáška odborníka na prevenci (prevence kriminality, Městská policie) • přednáška odborníka na prevenci z praxe (drogy a závislosti, Streetwork Č. K.) 	<ul style="list-style-type: none"> • adaptační kurz s třídním učitelem a VP (2-3 dny) • charitativní akce (projekt Krokus) • v rámci předmětu ZEK – Uklidme svět, uklidme Česko • přednáška odborníka na prevenci (prevence kriminality, Městská policie) • přednáška odborníka na prevenci z praxe (drogy a závislosti, Streetwork Č. K.) • třídní výlet, poznávací exkurze Praha
2.	<ul style="list-style-type: none"> • charitativní akce (Světluška, Srdíčkový den...) • přednáška odborníka (Zdravý životní styl) • přednáška odborníka z praxe (kyberkriminalita, kyberšikana, policie ČR, p. Kolín) • stmelovací kurz s třídním učitelem a MP (1-2 dny) 	<ul style="list-style-type: none"> • charitativní akce (Sluníčková sbírka...) • přednáška odborníka (Zdravý životní styl) • přednáška odborníka z praxe (kyberkriminalita, kyberšikana, policie ČR, p. Kolín) • vodácký kurz v rámci TEV
3.	<ul style="list-style-type: none"> • charitativní akce (Světluška, Srdíčkový den, Český den proti rakovině...) • přednáška odborníka na prevenci (prevence kriminality, Městská policie) 	<ul style="list-style-type: none"> • charitativní akce (Peříčková sbírka...) • přednáška odborníků na prevenci (prevence kriminality, Městská policie) • projektový den na téma Multikulturní svět

	<ul style="list-style-type: none"> • projektový den na téma Multikulturní svět 	<ul style="list-style-type: none"> • lyžařský kurz v rámci TEV
4.		<ul style="list-style-type: none"> • přednáška se spisovatelem • zahraniční exkurze – s třídním učitelem
Po dobu studia	Schůzky rodičů, film a setkání s pamětníkem (příběhy bezpráví), podpora lidských práv ve světě (Maraton psaní dopisů), historicko-naučný film, aktuální výstavy, sportovní den, exkurze, přednášky a besedy organizací zabývajících se prevencí sociálně patologických jevů mládeže – dle aktuální situace a nabídky	

- prevence sociálně patologických jevů
- prevence rizikového chování – šikana, kyberšikana, užívání návykových a psychotropních látek, záškoláctví, agresivita, rizikové sexuální chování
- prevence rizika školního neúspěchu, předčasné ukončování studia
- bezpečné a zdravé klima ve třídě a ve škole
- problémy s motivací ke studiu či problémy osobního charakteru – rozhovor s VP, metodikem prevence
- spolupráce s třídními učiteli a výchovnou komisí
- poradenství, přednášky a besedy spojené s touto problematikou
- třídnické hodiny
- klima třídy, sociometrie.

6. PREVENCE – ZÁKLADNÍ POJMY

Prevence, školní prevence – soubor opatření, která pomáhají vést k předcházení vzniku nějakého jevu, v našem případě k předcházení vzniku sociálně nežádoucího a rizikového chování.

Specifickou primární prevencí se rozumí aktivity a programy zaměřené na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků a společensky nežádoucích jevů.

Specifická primární prevence se dále dělí na:

- všeobecná specifická prevence – zaměřená na širokou populaci bez zjišťování rizika výskytu jevu, na který je prevence zacílena,
- selektivní specifická prevence – zaměřená skupina osob, u nichž lze předpokládat riziko výskytu jevu, na který je prevence zacílena,
- indikovaná specifická prevence – zaměřená na jednotlivce nebo skupinu osob, u nichž již byl zaznamenán zvýšený výskyt rizikových faktorů ve vztahu k jevu, na který je prevence zacílena,
- efektivní specifická primární prevence – soubor takových aktivit, které jsou komplexní a dlouhodobé, zahrnují vlastní aktivitu účastníků, jsou přiměřené věku, dostatečně názorné a zahrnují prvek uvědomění. Zároveň poskytují možnost zjištění účinnosti konkrétní aktivity.

Nespecifickou primární prevencí se rozumí veškeré aktivity podporující zdravý životní styl, které ale nemají přímou souvislost s užíváním návykových látek, tj. aktivity blízké daným věkovým skupinám, které by byly poskytovány i v případě, že by problém spojený s užíváním návykových látek neexistoval. Jedná se tedy o aktivity, které obecně napomáhají snižovat riziko vzniku a rozvoje sociálně – patologických forem chování a zaměřující se spíše na protektivní faktory vzniku závislosti. Patří sem zájmové kroužky (jako např. kroužky při školách a školských zařízeních či lidových školách umění), dále sportovní aktivity.

Všechny tyto programy by existovaly a byly žádoucí i v případě, kdyby tzv. drogový problém neexistoval, tj. bylo by i v takovém případě smysluplné tyto programy rozvíjet a podporovat.

Školní metodik prevence vzdělanost

Minimální preventivní program vypracovala Mgr. Ilona Straková, která zastupuje funkci školního metodika prevence od října 2018. Má odbornou kvalifikaci, studium specializovaných činností – školní metodik prevence č.j.: MŠMT-27888/2015-1-651 pro pedagogické pracovníky, akreditace: MŠMT-15635/2018-2-454, DO SVĚTA z.s., Hejdukova 349, 386 01 Strakonice, ukončení studia únor 2020. Účastní se seminářů pro školní metodiky prevence, které pořádají odbor školství a odbor sociálních věcí, pedagogicko-psychologické poradny a další instituce a organizace.

7. CHARAKTERISTIKA CÍLOVÉ SKUPINY

Žáci

Naši žáci jsou již adolescenti. Samozřejmě přetrvává kritické hodnocení názorů a jednání rodičů. Jenom už tolik neodmítají hodnoty, které rodiče vyznávají. V současné době negativních nálad ve společnosti, která se projevuje zhoršováním mezilidských vztahů, nejistotou s ohledem na složitou situaci způsobenou pandemií koronaviru, mnozí jedinci pociťují nechuť se stát dospělými. U těch pak převažuje úzkost, nejistota. Pro vztahy k druhým lidem, zejména ke starší generaci či sociálně nepřizpůsobivým občanům, je typická kritičnost až radikalismus vůči jejich názorům a chování. Rozhodující vliv na chování mladého člověka v tomto věku mají kamarádi, vrstevníci.

V období puberty a adolescence hrají při tvorbě vlastní identity velkou roli vzory, které jsou pro tuto věkovou skupinu velmi důležité, často mají rozhodující vliv na novou osobnost. To je velmi důležité i v oblasti primární prevence.

Žáci v tomto věku by měli vědět:

- jak si vytvořit vlastní pozitivní obraz,
- jak nalézt pomoc sobě i ostatním,
- jak zvládat stres a úzkost,
- jak konstruktivně zvládat konflikty a zátěžové situace,
- jaké jsou právní důsledky šikany, kyberšikany, vandalismu, intolerance, extremismu, rasismu, xenofobie a užívání násilí, jak negativně působí náboženské sekty.

V tomto období jsou jedinci mnohem vnímavější k problémům lidské existence. Řeší otázky smyslu života.

Proto je taková věková skupina nejohroženější a rizikové chování je vysoké.

Učitelé

Učitelé hrají velmi důležitou roli při tvorbě a plnění MPP. Měli by mít pozitivní vztah k žákům. Měli by žáky aktivně zapojovat do výuky pomocí takových aktivit, jako jsou projekty, diskuse, hraní rolí, empatie. Zároveň je nutné, aby trvali na dodržování školního řádu, a to nejen formálně.

V hodinách všeobecně-vzdělávacích a odborných předmětů i při odborném výcviku je nutné vzdělávat a vychovávat žáky ke zdravému životnímu stylu, seznamovat je s právními aspekty chování, s právy dětí, s rizikovými formami chování, s jejich následky nejen po stránce právní, ale i zdravotní. Učitelé mají velký vliv na vytváření pozitivní motivace ke studiu. Nejdůležitější úlohu hraje třídní učitel.

Třídní učitel (ve vztahu k primární prevenci)

- a) spolupracuje se školním metodikem prevence a výchovným poradcem při zachycování varovných signálů, podílí se na realizaci Preventivního programu a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě,
- b) motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem, a dbá na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě); podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy,
- c) zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci nezletilých žáků třídy,
- d) získává a udržuje se přehled o osobnostních zvláštностech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí.

Rodiče

Škola v rámci prevence rizikového chování nabízí rodičům spolupráci během třídních schůzek, individuální konzultace s ředitelkou školy, výchovnou poradkyní, metodikem prevence i ostatními učiteli. Rodiče mají k dispozici Minimální preventivní program na webových stránkách školy, kde jsou zveřejněny i kontaktní adresy a telefony na specializovaná pracoviště.

V Kaplici dne 1. 9. 2022

Vypracovala: Mgr. Ilona Straková
školní metodička prevence

Schválila: PhDr. Lovčí Zdeňka
ředitelka školy

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 Školní a klasifikační řád

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Kaplice
Pohorská 86, Kaplice (SOU)/ Linecká 368 (SOŠ), 382 41 Kaplice

Školní řád vychází ze zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a Metodického pokynu k zajištění bezpečnosti a ochrany dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT.

Celý školní řád dostupný na stránkách školy: www.geukaplice.cz/dokumenty pro žáky/školní a klasifikační řád.

Příloha č. 2 Adresář organizací zabývajících se prevencí

- Centrum pro pomoc dětem a mládeže, o.p.s.
Projektové pracoviště NZDM Bouda
Špičák 114, Český Krumlov
Tel: +420 380 712 427
Web: <http://www.icmck.cz>
- Streetwork pro města Český Krumlov a Kaplice
Sociální služba pro uživatele drog, Náměstí 206, Kaplice
Tel: +420 736 634 126
- Informační centrum pro mládež
Špičák 114, Český Krumlov
Tel: +420 388 402 926
Web: <http://www.icmck.cz>
- Středisko výchovné péče Spirála
Špičák 114, Český Krumlov
Tel: +420 380 712 426, +420 602 491 400
Web: <http://www.sweb.cz/svp-spirala>
- Klinický psycholog
Špičák 114, Český Krumlov
PhDr. Zdeňka Šírková
Tel: +420 380 712 106
- Pedagogicko psychologická poradna Český Krumlov
Špičák 114, Český Krumlov
Tel: +420 380 711 505, +420 602 325 693
E-mail: ppp.ckrumlov@seznam.cz
- Krizové centrum pro děti a rodinu v Jihočeském kraji
Jiráskovo nábř. 1549/10, České Budějovice
Tel: +420 776 763 176
- Středisko pro rodinu a mezilidské vztahy
Nádražní 105/47, České Budějovice
Tel: +420 387 438 703
- Linka důvěry
Nádražní 105/47, České Budějovice
Tel: +420 387 313 030
- Nadace „Naše dítě“ – LINKA BEZPEČÍ
Tel: +420 800 155 555

Příloha č. 3 Jak postupovat krok za krokem při odhalování a řešení šikany ve škole

Tento materiál vznikl na základě metodického pokynu MŠMT čj. 28 275/2000-22 (řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení) a také s využitím odborné literatury PhDr. Michala Koláře, specialisty na tuto problematiku.

Motto: Školní šikanování je nemoc skupinové demokracie a má svůj zákonitý vnitřní vývoj.

První stádium se v podstatě odehrává v jakékoliv skupině. Všude je někdo neoblíbený nebo nevlivný, na jehož úkor je prima si dělat „legrácky“. Pak to ale jde dál, skupina si najde jakéhosi otloukánka.

Třetí stádium už je klíčové. Vydělí se jádro útočníků a systematicky začne šikanovat nejvhodnější oběti. Do této chvíle lze věci jasně řešit. Následně ale dojde k bodu zlomu, kdy se šikanování stane nepsaným zákonem i pro opravdu slušné děti a celá skupina se stává krutou.

V pátém stádiu – totalitě – se stane šikanování skupinovým programem.

Michal Kolář

1. Ostrakismus

- klasická psychická šikana, kdy nedochází k fyzickému násilí (pomlouvání, hanlivé oslovování, přezdívký, vystrčení jedince na okraj kolektivu), velice často mezi dívkami.

2. Fyzická agrese a psychická manipulace

- lehká fyzická agrese (kopnutí, štípnutí, psychická manipulace, zastrašování oběti), oběť začíná mít strach (útěk do záškoláctví, sebepoškozování, noční děsy ad.), agresor kompenzuje své napětí na oběti, vzniká u něho závislost na šikaně.

3. Vytváření jádra

- ve skupině (třídě) vzniká hlavní jádro agresorů, kteří napadají a tlačí oběť, oběť je nucena k ponižujícím úkonům, často je zmodřená, zkopaná, přestává komukoliv věřit, pro kolektiv je velice výhodná, potencionální účastníci šikany jsou i neaktivní děti, agresori si vybírají skupiny, kteří stojí u dveří a hlídají, jestli nejde učitel, šikana nejskrytější a promyšlenější, třída je nejnebezpečnější místo pro šikanu!!!

4. Vytváření norem

- totální rozložení kolektivu, začíná šikanovat většina jedinců ze skupiny – aktivně nebo pasivně, zapojují se i dívky, pupendo, pálení drátem, dochází k prvnímu paradoxnímu převratu osobnosti, začíná se chovat nenormálně, kolektiv začíná používat slovník nadřazenosti a podřazenosti i před učiteli.

5. Totalita (dokonalá šikana)

- agresori nemají zábrany ublížit oběti, případně ji zabít, jsou totálně závislí na šikaně, u oběti nastává druhý paradoxní převrat osobnosti, miluje své agresory, stává se na nich závislá, neudá je (tzv. stockholmský syndrom).

Učitelé se snaží řešit pouze první a druhé stádium šikany, ve třetím a čtvrtém stádiu nutno vyhledat odbornou pomoc (např. policii, okresní metodik prevence), páté stádium řešit nelze.

Se šikanou, projevy agresivity či nesnášenlivosti se můžeme bohužel v dnešních školách setkávat velmi často. Mnoho pedagogů neví nebo si nejsou jistí v tom, jak správně postupovat. A to v případech, kdy existuje podezření na šikanu nebo se některé projevy ukáží zcela zjevně. Nabízíme základní, osvědčený scénář, jak v takové situaci postupovat.

Příčemž platí několik velmi důležitých pravidel:

- nepodceňujme žádné detaily,
- jakákoli kamufláž nebo řešení „na oko“ nemá smysl,
- dodržujme postup krok za krokem,
- vše si opakovaně ověřujeme,
- respektujme osobnost každého zúčastněného.

Scénář „první pomoci“ při šikaně

1. odhad o jak závažný problém jde
2. rozhovor s informátory a oběťmi
3. nalezení vhodných svědků
4. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
5. ochrana oběti (v případě nutnosti to může být krok č. 1)
6. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi
7. výchovná komise
8. rozhovor s rodiči oběti
9. práce s celou třídou

Blíže ke konkrétním krokům

1. Odhad o jak závažný problém jde

PhDr. Kolář rozlišuje 5 stádií, ve kterých se šikana vyvíjí. (Blíže se dozvíme např. z jeho knihy Bolest šikanování). V podstatě jde o to, abychom se rozhodli, jestli budeme problém řešit sami (stádium 1 až max. 3) nebo jej postoupíme specializované instituci (např. SVP).

V případě, že se rozhodneme pro vlastní zásah je velmi dobré si stanovit intervenční tým. Zpravidla jde o ředitele, třídního učitele, školního metodika prevence, výchovného poradce plus možný externí pracovník.

Než se pustíme do vlastní akce, je dobré mít zajištěno organizační zázemí. Jde např. o uvolnění některých žáků či učitelů z hodin, zvýšený dozor o přestávkách, časový prostor pro třídního učitele a metodika apod. V obecné rovině sdělíme informaci kolegům.

2. Rozhovor s informátory a oběťmi

Na počátku zjišťujeme vnější obraz šikanování. Hovoříme s těmi, kdo na šikanování upozornili. Mohou to být učitelé, rodiče žáka, spolužáci nebo kdokoli jiný. V žádném případě zatím nevyšetřujeme u těch, kteří jsou podezřelými pachateli. Při rozhovoru přijímáme fakta tak jak jsou podána – nezpochybňujeme, nereagujeme obranně, snažíme se být důvěřiví Jistě je na místě ocenění toho, kdo s informacemi přišel – není to jednoduché se rozhodnout.

Škola by měla být na tuto situaci připravená. Jak technicky – existuje prostor, kde si můžeme v klidu a bez rušení diskrétně povídat, tak organizačně – je zde někdo, kdo ví, co a jak. Pokud jde o rodiče, měli by být ubezpečeni, že jim pomůžeme, domluvíme se s nimi na případně ochraně dítěte a vzájemné spolupráci. Naznačíme jim příští kroky s tím, že budou informováni (buď průběžně nebo na závěr).

Výpovědi je třeba zaznamenat dostatečně přesně – např. písemně. Je nutné, aby o rozhovoru s obětí agresori nevěděli! Přímá konfrontace oběti s agresorem je nepřípustná!

Otázky je možné klást zhruba v takové struktuře:

Kdo je oběť? Kolik jich je?

Kdo je agresor? Kolik jich je? (Kdo je iniciátor, formální x neformální vůdce ...)

Co se stalo x děje?

Kdy a kde k šikaně dochází?

Jakou formou? Jak závažné činy?

Jak dlouho a jak často trvá?

Proč dotyčnému ubližovali?

Jak lze násilí v budoucnu zabránit?

3. Nalezení vhodných svědků

Ty lze vytipovat buď ve spolupráci s informátory nebo je možné se obrátit na ty děti ve třídě, které budou pravdivě vypovídat (pokud si nejsme jistí o koho jde, je možné využít např. sociometrického šetření). V počátečních stádiích šikany není obtížné svědky nalézt – navíc jsou zpravidla ochotní vypovídat. Později to může být velký problém, neboť žáci začnou přijímat normy agresorů, mají strach apod. Objektivní výpovědi svědků jsou velmi důležité pro další postup.

Jde o to, abychom vybrali žáky, kteří s obětí sympatizují, kamarádí s ní nebo ji alespoň neodmítají – ideální jsou tzv. nezávislí žáci (ve smyslu nezávislosti na normách agresorů).

Doporučení, že učitel má za svědky vybírat slušné žáky, kteří se dobře učí, je zcela zavádějící.

4. Individuální, případně i konfrontační rozhovory se svědky

Většinou stačí, když mluvíme s jednotlivými žáky. Důležité je zorganizovat vše tak, aby o nich ostatní nevěděli (lze se domluvit např. po vyučování). Při zvolení vhodné taktiky a dodržení struktury otázek (stejně jako u rozhovoru s obětí), dozvíme se prakticky vše co potřebujeme, tzn. co? kdy? kde? kdo? jak? se stalo. Konfrontaci svědků můžeme využít, vyskytují-li se ve výpovědích závažné nedostatky či protimluvy. Je možné, že si svědek vytváří alibi nebo očerňuje jiné. Opět neděláme to, že bychom konfrontovali svědky s agresory.

5. Ochrana oběti

Dítě, které je šikanované je třeba ochránit do doby než bude vše vyřešeno. To lze např. zvýšením dozorů, organizačním zajištěním volných přechodů, volných hodin na oběd apod. V závažných případech, kdy je třeba dítě uchránit před výraznou agresí, může zůstat i doma.

Tento bod nemusí být nutně v uvedeném pořadí. Je třeba konat tak, jak vyžaduje aktuální situace. Jde spíše o záležitost, prolínající se celou strategií vyšetřování.

6. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi

Jedná se o poslední krok ve vyšetřování. Je nezbytně nutné být velmi dobře připraveni, jinak jde o ztrátu času. Musíme znát fakta, mít důkazy. Agresoři budou zapírat, lhát, zpochybňovat, vyvracet. Dostávají totiž zprávu, že asi někdo „bonzoval“, což může mít fatální následky. Jednak k pomstě, ale také k zametání stop. Hlavní význam je v zastavení jejich činnosti – chráníme jak oběti, tak i agresory samé před následky svého jednání. Dá se použít několik technik „přitlačení ke zdi“ (metody znejistění – víme toho hodně, přičemž oni neví co; výhodná je přítomnost dalšího kolegy, mocenské posazení při rozhovoru, konfrontace apod.). Lze např. upozornit na to, že každý další náznak šikanování bude trestán přísněji, vč. možné intervence Policie. Dále je možné nabídnout mírnější postup při sankcích v případě jejich spolupráce. Nenecháme se zatáhnout do jejich hry.

V podstatě nepotřebujeme jejich doznání. Máme toho tolik, že to bohatě stačí! Vždy chráníme zdroje svých informací?

7. Výchovná komise

Jde o společné setkání pedagogů a žáka – agresora i jeho rodičů a rozhoduje se o výchovných opatřeních. Je užitečné mít připravenou strukturu programu a hodí se zkušenosti se skupinovou dynamikou.

Doporučené složení výchovné komise: třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, zástupce pro komunikaci s OSPOD, vedení školy, žák agresor, rodiče žáka. Případně zástupce externí instituce, pokud se podílela – např. pracovník SVP, Policie ČR apod. Zhotovujeme písemný zápis.

Škála výchovných opatření:

- domluva třídního učitele,
- informace rodičům,
- napomenutí a důtka třídního učitele,
- důtka ředitele školy,
- snížená známka z chování,
- převedení do jiné třídy,
- pracovní či jiné výchovné skupiny,
- podmíněčné vyloučení a vyloučení ze studia (jen SŠ),
- doporučení rodičům zainteresovaných dětí,
- vyhledat odbornou pomoc (SVP, psycholog aj.),
- mimořádná výchovná opatření: doporučení rodičům umístit dítě do pobytového oddělení SVP,
- návrh OSPOD k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy.

8. Rozhovor s rodiči oběti

Jde o důležité individuální setkání. Rodiče jsou informováni o zjištěních a závěrech školy, příp. šetření jiné instituce. Následuje dohoda o dalších opatřeních. Je-li třeba, spolupráce s rodiči probíhá již na úrovni informátorů, příp. ochrany oběti.

9. Práce s celou třídou

Po vyšetření šikany a potrestání viníků je třeba pracovat s celou třídou. Nejlépe v rámci třídnické hodiny je třída seznámena s problémem, vč. výchovných opatření. Šikana je problém trvalý a je třeba k tomu tak přistupovat. Nejlepší prevencí je permanentní budování kamarádských a bezpečných vztahů v celé třídě. Při této práci je možné využít služeb externistů (pedagogicko-psychologická poradna, středisko výchovné péče, společenství proti šikaně atd.

Příloha č. 4 Co dělat když

...žák kouří v prostorách nebo v okolí školy nebo na školních akcích.

1. Žák je přistižen poprvé:

- informujte TU,
- TU – provede rozhovor se žákem o dané skutečnosti,
- provede zápis rozhovoru,
- udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem,
- informuje zákonné zástupce žáka.

2. Žák je přistižen opakovaně:

- informujte TU, popř. ŠMP,
- TU – oznámí tuto skutečnost ŠMP,
- ŠMP – provede rozhovor se žákem o dané skutečnosti,
- provede zápis,
- TU – pozve zákonné zástupce žáka do školy k pohovoru a společně dohodnou za přítomnosti ŠMP a VP další postup,
- ŠMP – provede zápis a budou udělena kázeňská opatření v souladu se školním řádem.

...žák pije alkohol v prostorách školy nebo na školních akcích:

- informujte ŠMP,
- ŠMP – provede rozhovor se žákem o dané skutečnosti,
- provede zápis rozhovoru,
- ŘŠ – pozve zákonné zástupce žáka do školy k pohovoru s kurátorem,
- kurátor – dohodne společně se zákonnými zástupci žáka další postup,
- ŘŠ – udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem.

...máte podezření, že žák užívá návykové látky:

- informujte ŠMP, ten zajistí další šetření,
- provede rozhovor se žákem o dané skutečnosti (neslibuje, že nebude nikoho informovat, protože má oznamovací povinnost k rodičům a OSPOD),
- provede zápis rozhovoru,
- společně se dohodnou na dalším postupu,
- v případě potřeby zajistí žákovi další intervenci,
- TU – informuje zákonné zástupce žáka o výsledku šetření a návrhu výchovného opatření a provede zápis,
- společně se ŘŠ se dohodnou na dalším postupu.

...žák je ve škole pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky:

Problematika testování:

Kdo smí žáky testovat

- policie ČR,
- strážník obecní policie,
- zdravotnický pracovník,
- případně bezpečnostní pracovník školy, který má absolvované potřebné školení.

Jak postupovat:

- zajistěte bezpečnost žáka i jeho spolužáků,
- zjistěte zdravotní stav žáka,
- při podezření na ohrožení života zavolejte záchranou službu a informujte zákonného zástupce,
- popište pouze příznaky (neříkejte však, co mu je, nejsme kompetentní, abychom stanovovali diagnózu),

- vyhodnotíte-li situaci tak, že lékaře není nutné volat, volejte zákonného zástupce žáka, popř. pověřené osoby zákonným zástupcem a trvejte na tom, aby si žáka převzali.
- Pokud zákonný zástupce nechce, nemůže, nemá jak dostavit se, či nespolupracuje, volejte záchranou službu.
- Pokud je žák agresivní, nevladatelný, hrozí poškození zdraví jeho či ostatních osob nebo poškození majetku volejte policii ČR.

Žák má v tomto případě neomluvenou absenci. Pokud ho chce zákonný zástupce omluvit, musí pro potvrzení k lékaři, ten ho otestuje. Žák může být také pod vlivem léčiv, to mi nemůžeme poznat.

My musíme zajistit bezpečné prostředí, minimalizovat riziko ohrožení života a zdraví.

Následně

- informujte ŠMP,
- ŠMP – provede rozhovor se žákem na dané téma,
- provede zápis rozhovoru,
- ŘŠ – pozve zákonného zástupce do školy k pohovoru s kurátorem,
- kurátor – dohodne společně se zákonnými zástupci žáka další postup,
- ŘŠ – udělí kázeňská opatření v souladu se školním řádem.

...byl u žáka nalezen alkohol nebo tabákové výrobky:

- informujte ŠMP,
- ŠMP – provede rozhovor se žákem na dané téma,
- provede zápis rozhovoru,
- ŘŠ – pozve zákonného zástupce žáka do školy k pohovoru s kurátorem,
- kurátor – dohodne společně se zákonnými zástupci žáka další postup,
- ŘŠ – udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem.

...máte podezření, že někdo ze žáků nosí do školy, podává nebo prodává návykové látky:

- informujte ŠMP,
- ŠMP – zajistí další šetření,
- provede rozhovor se žákem o dané skutečnosti,
- provede zápis rozhovoru,
- v případě potřeby zajistí žákovi další intervenci,
- ŘŠ – pozve zákonného zástupce žáka do školy k pohovoru s kurátorem,
- kurátor – dohodne společně se zákonnými zástupci žáka další postup,
- ŘŠ – udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem.

...zachytíte látku, o které se domníváte, že je návyková:

- zajistěte látku – požádejte žáka, u kterého byla látka nalezena, aby ji dal do obálky,
- zajistěte, aby u zajišťování podezřelé látky, byli přítomni minimálně tři osoby (vy a ten, u koho byla látka objevena nebo ten, kdo látku odevzdal a třetí osoba),
- nemanipulujte s látkou, nic nerozbalujte a neochutnávejte,
- sepište protokol (kdo objevil podezřelou látku, kdy, kde, u koho, vzhled látky),

- zajistíte podpisy tří zúčastněných osob (jestliže ten, u koho byla látka objevena nebo ten, který látku odevzdal, odmítnou podepsat, uveďte do kolonky pro jejich podpis, že se odmítli podepsat),
- odnesete obálku s látkou a protokol do školního trezoru,
- informujte ŘŠ,
- ŘŠ – zavolá Policii ČR – o skutečném obsahu nálezu rozhodne laboratoř,
- informuje zákonné zástupce žáka,
- pokud Policie ČR zjistí, že se jedná o návykovou látku, ŘŠ udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem.

...žák podává nebo prodává tabákové výrobky osobám mladším 18 let:

- informujte ŘŠ,
- ŘŠ – oznámí skutečnost Policii ČR – jedná se o porušení § 6 zákona č. 379/2005,
- udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem,
- informuje zákonné zástupce žáka,
- Policie ČR, obvodní oddělení Kaplice, tel.: 380 303 139 nebo 605 111 039.

...žák podává nebo prodává alkohol osobám mladším 18 let:

- informuje ŘŠ,
- ŘŠ – oznámí skutečnost Policii ČR – jedná se o porušení § 6 zákona č. 379/2005,
- udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem,
- informuje zákonné zástupce,
- Policie ČR, obvodní oddělení Kaplice, tel.: 380 303 139 nebo 605 111 039.

...máte podezření na šikanu:

- informuje ŠMP,
- ŠMP spolu s třídním učitelem provede postupně rozhovor s obětí, svědky a agresory nebo o šetření požádá odborníka – specialistu na problematiku šikanování z Pedagogicko-psychologické poradny rozhovoru provede zápis,
- je třeba zajisti: kdo je oběť, kdo je agresor, kdy a kde k šikaně došlo, jakou formou, jak dlouho, proč oběti ubližovali, jaké opatření navrhuji a proč,
- o výsledcích šetření informuje ŘŠ,
- ŘŠ – pozve zákonné zástupce agresora do školy k pohovoru s kurátorem,
- kurátor – dohodne společně se zákonnými zástupci žáka další postup.

Možnosti školy: udělení kázeňských opatření, forma postihu při dalším porušení školního řádu, doporučení odborné pomoci v PPP, přeřazení žáka do jiné třídy, zvýšení pozorování chování, intervenční programy na zlepšování sociálních vztahů ve třídě, informování OSPOD, doporučit zákonným zástupcům umístění žáka do pobytového oddělení Střediska výchovné péče, informovat Policii ČR.

...žák má neomluvenou absenci:

- postupujte na základě školního řádu.

Pokud zákonní zástupci ve výše uvedených případech nespolupracují, je potřeba tuto skutečnost oznámit orgánům sociálně právní ochrany dětí OSPOD Kaplice – telefon: +420 380 303 182 (vedoucí odboru školství a mládeže včetně OSPOD Bc. Jiří Kolín).